

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL

ivàlua ✓ Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Com treballar l'autoregulació i la metacognició a l'aula: què funciona i en quines condicions?

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Jaume Bofill

ivàlua Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Com treballar l'autoregulació i la metacognició a l'aula: què funciona i en quines condicions?

Presentació: Gerard Ferrer Esteban, recercador de la Fundació G. Agnelli i del Grup Interdisciplinari de Polítiques Educatives (UB)

Barcelona, 17 de novembre 2016

Què és l'autoregulació de l'aprenentatge?

Introducció:

- Autoregulació de l'aprenentatge:
 - *Estratègies cognitives*
 - *Estratègies metacognitives*
 - *Estratègies motivacionals*
- Procés d'autoregulació:
 1. *Fase de preparació i previsió*
 2. *Fase d'execució*
 3. *Fase d'autoreflexió o autoavaluació*
- Els programes de foment de l'autoregulació
 - *Programes integrats en els àmbits del currículum*
 - *Programes transversals a les diferents àrees*

Què ens preguntem?

- En quina mesura els estudiants es beneficien dels programes adreçats a promoure l'autoregulació i la metacognició en l'aprenentatge?
- Com han d'estar dissenyats els programes adreçats a fomentar l'autoregulació per a que siguin eficaços?
- Quines metodologies i estratègies didàctiques poden afavorir la implementació d'aquests programes?
- Contribueixen aquests programes a l'aprenentatge de l'alumnat acadèmicament més feble / socialment desfavorit?

Com responem les preguntes?

Aproximació metodològica

- Sobre els efectes dels programes d'autoregulació de l'aprenentatge:

“Revisió de revisions”: EEF i altres fonts. 6 metanàlisis amb més de 300 estudis experimentals i quasi-experimentals

- Sobre els efectes dels programes d'estratègies específiques d'autoregulació (*cognitives, metacognitives i motivacionals*)

“Revisió de revisions”: Lavery, 2008. 14 metanàlisis amb més de 668 estudis experimentals i quasi-experimentals

Funcionen els programes d'autoregulació?

Efecte mitjà:

Impacte mitjà positiu i rellevant dels programes d'autoregulació i metacognició (+ 8 mesos)

Efectes diferencials segons àmbits d'aplicació dels programes:

- Matèria
- Durada dels programes
- Nivell educatiu i edat dels estudiants
- Responsable del programa
- Perfil acadèmic dels estudiants

Funcionen els programes d'autoregulació?

Efectes diferencials segons **proposta pedagògica**:

- Metodologies didàctiques: interacció i aprenentatge

Els programes metacognitius mostren un nivell més alt d'efectivitat en la mesura en què es treballa en petits grups de treball cooperatiu

- Metodologies didàctiques: flexibilitat i personalització

Quantes més solucions d'ensenyament hi hagi, més efectius seran els programes

- Integració i combinació d'estratègies d'autoregulació:

Transferència de l'aprenentatge i integració de l'estratègia metacognitiva d'aprenentatge en el contingut educatiu i en el context d'aprenentatge

El nivell d'efectivitat augmenta en la mesura en què es combinen diverses estratègies d'autoregulació

Funcionen els programes d'autoregulació?

Estratègies específiques d'autoregulació: el procés d'estudi

Estratègia	Definició	Fase	Mida de l'efecte
1. Organitzar i transformar	Ajustament dels materials didàctics	(I) Fase de preparació i previsió	0,85
2. Conseqüències per a un mateix	L'estudiant imagina sistema de premis/càstigs	(I) Fase de preparació i previsió	0,70
3. Autoavaluació	Establir criteris d'avaluació i utilitzar-los per l'autoavaluació	(III) Fase d'autoreflexió o autoavaluació	0,62
4. Autoinstrucció	Verbalitzar els passos per completar una tasca	(II) Fase d'execució	0,62
5. Demanar ajuda	Buscar ajuda d'un company/a, un professor/a o un altre adult	(II) Fase d'execució	0,60
6. Registrar la informació	Registrar la informació en relació al material d'estudi	(II) Fase d'execució	0,59
7. Repetir i memoritzar	Memoritzar contingut a través diferents estratègies	(II) Fase d'execució	0,50
8. Revisar els apunts	Tornar a llegir apunts o llibres de text per preparar la classe	(II) Fase d'execució	0,49
9. Establir objectius / planificar	Establir objectius d'aprenentatge o planificar objectius i fases	(I) Fase de preparació i previsió	0,49
Font: Lavery, 2008			0 0,2 0,4 0,6 0,8 1

Resum

- ***Efectivitat: funcionen els programes d'autoregulació i metacognició?***

Efecte positiu i significatiu: els programes d'autoregulació de l'aprenentatge beneficien a tot l'alumnat, més que cap altre programa o intervenció avaluat experimentalment

- ***Àmbits d'aplicació***

Efecte transversal a les condicions d'implementació i població a la qual s'adrecen

- ***Proposta pedagògica***

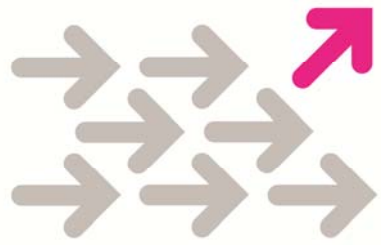
Les estratègies d'autoregulació es veuen afavorides per plantejaments didàctics flexibles i personalitzats, amb modalitats d'instrucció variades i diverses estratègies didàctiques

- ***Combinació d'estratègies***

Els programes tendeixen a ser més efectius en la mesura en què estan integrats en les activitats didàctiques i educatives, presenten una estructura complexa i combinen diferents estratègies d'autoregulació

Implicacions per a la pràctica

- *Estendre i d'integrar les l'autoregulació en els diferents àmbits de competències dels currículum, tant a l'educació primària com a la secundària*
- *Ens podem conformar amb treballar aspectes puntuals de l'autoregulació, o bé podem orquestrar diversos plantejaments didàctics i pedagògics, i combinar múltiples estratègies d'autoregulació*
- *Per capgirar els plantejaments tradicionals és necessari:*
 - Combinar metodologies didàctiques que permetin combinar diverses estratègies d'autoregulació
 - Innovar en les pràctiques didàctiques i compartir experiències
 - Aprofundir en la coordinació entre els àmbits del currículum
 - Treballar la coordinació del professorat entorn les propostes pedagògiques

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL

ivàlua ✓ Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Com treballar l'autoregulació i la metacognició a l'aula: què funciona i en quines condicions?